

Міністерство освіти та науки України
Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Циклова комісія журналістики

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«Сприйняття соціальних проблем крізь призму особистих драм в творчості
Анастасії Нікуліної (за матеріалами романів «Сіль для моря» та «Я їду
шукати»)).»

Виконала: студентка 4 курсу,

групи В-41

спеціальності 061 «Журналістика»

ОП «Видавнича справа та редагування»

Біляс Аліна Петрівна

Науковий керівник: Фінклер Юрій

Едуардович

Рецензент: Бездіжа Алла Анатоліївна

Оцінка 4 (good)

Тернопіль – 2024

АНОТАЦІЯ

Біляс А. П. Сприйняття соціальних проблем крізь призму особистих драм творчості Анастасії Нікуліної (за матеріалами романів «Сіль для моря» та «Я іду шукати»).

Дипломна робота на здобуття кваліфікації фахового молодшого бакалавра спеціальності «Журналістика» ОП «Видавнича справа та редагування». Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола. Тернопіль, 2024. 34с.

Анастасія Нікуліна – письменниця, творчість якої характеризується акцентом на внутрішні переживання героїв, їх особисті драми, які органічно переплітаються з гострими соціальними питаннями. Її романи «Сіль для моря» «Я іду шукати» є яскравим прикладом такої інтеграції, де соціальні проблеми вивчаються через призму особистих випробувань і конфліктів персонажів.

Ключові слова: зацікавлення, переживання, розкриття теми, соціальні проблеми.

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 Розкриття соціальних проблем в сучасній українській літературі.....	6
1.1. Визначення та класифікація соціальних проблем.....	6
1.2. Особливості зображення соціальних проблем у творах сучасних українських авторів.....	9
РОЗДІЛ 2 Творчість Анастасії Нікуліної як відображення сучасних соціальних проблем.....	11
2.1. Життєвий і творчий шлях Анастасії Нікуліної.....	11
2.2. Основні теми і мотиви у творчості Анастасії Нікуліної.....	13
РОЗДІЛ 3 Аналіз романів «Сіль для моря» та «Я їду шукати» Анастасії Нікуліної.....	15
3.1. Соціальні проблеми в романі «Сіль для моря»	15
3.1.1. Аналіз головних персонажів і їх взаємовідносин	16
3.1.2. Вплив соціального контексту на особисті драми героїв	19
3.2. Соціальні проблеми в романі «Я їду шукати».....	21
3.2.1. Аналіз головних персонажів і їх особистих драм.....	22
3.2.2. Взаємодія особистих драм і соціальних проблем у сюжеті...23	
3.3. Аналіз літературних прийомів, використаних у романах «Сіль для моря» та «Я їду шукати».....	25
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ.....	31

ВСТУП

Сучасна українська література відзначається значною розмаїтністю жанрів, тематик та стилістичних підходів, що дозволяє авторам виразно й глибоко відображати соціальні та особисті проблеми нашого часу.

Однією з яскравих представниць цього літературного руху є Анастасія Нікуліна, творчість якої характеризується акцентом на внутрішні переживання героїв, їх особисті драми, які органічно переплітаються з гострими соціальними питаннями. Її романи «Сіль для моря» та «Я їду шукати» є яскравим прикладом такої інтеграції, де соціальні проблеми вивчаються через призму особистих випробувань і конфліктів персонажів.

Вивчення творчості цієї авторки дозволяє дослідити інноваційні підходи сучасній українській літературі, зокрема, як авторка інтегрує соціальні теми особисті історії персонажів.

Актуальність теми полягає в тому, що в творах Анастасії Нікуліної підіймаються важливі соціальні питання, такі як булінг, психічне здоров'я, самотність, втеча від реальності, взаємини в сім'ї та серед однолітків. Дослідження цих тем допомагає краще зрозуміти проблеми, з якими стикаються сучасні молоді люди.

Метою роботи є дослідити роботу авторки над розкриттям соціальних проблем в її книгах.

Кінцевий результат дослідження полягає в аналізі роботи автора над книгами, та розуміння того, як особисті драми персонажів використовуються для висвітлення і розкриття соціальних проблем у сучасному суспільстві.

Об'єктом дослідження стали роман Анастасії Нікуліної «Сіль для моря», і роман Анастасія Нікуліної та Олега Бакуліна «Я їду шукати».

Предмет дослідження: аналіз способів, за допомогою яких авторка висвітлює соціальні проблеми сучасного суспільства через особисті переживання своїх персонажів у зазначених романах.

Теоретичне значення роботи полягає у тому, щоб дослідити роботу автора над книгами над якими він працював.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали можуть бути використані в подальших дослідженнях, можуть вивчатись в інших закладах, також можуть вивчатись для схожих досліджень.

Структура і обсяг праці. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Загальний обсяг роботи становить 34 сторінки. Основний текст викладено на сторінках.

РОЗДІЛ 1. РОЗКРИТТЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

1.1. Визначення та класифікація соціальних проблем

«Соціальна проблема — це явище чи ситуація, яке негативно впливає на значну частину суспільства та вимагає колективних зусиль для його вирішення. Ці проблеми можуть мати різний характер та проявлятися у різних сферах життя, від економіки до культури, і можуть бути результатом різних факторів, таких як бідність, нерівність, безробіття, злочинність, дискримінація, екологічні кризи тощо» [2].

«Соціальна проблема - це будь-який стан або поведінка, яка має негативні наслідки для великої кількості людей і яка, як правило, визнана умовою чи поведінкою, яку потрібно вирішити. Це визначення має як *об'єктивну* складову, так і *суб'єктивну* складову.

Об'єктивний компонент полягає в наступному: щоб будь-який стан чи поведінка вважалися соціальною проблемою, це повинно мати негативні наслідки для великої кількості людей, як обговорюється в кожній главі цієї книги. Як дізнатися, чи має соціальна проблема негативні наслідки? Розумні люди можуть і не погоджуватися з тим, чи існують такі наслідки, і якщо так, про їх масштаби та серйозність, але зазвичай накопичується маса даних - від роботи академічних дослідників, державних установ та інших джерел - що настійно вказує на великі та серйозні наслідки.

Причини цих наслідків часто гаряче обговорюються, а іноді, як ми побачимо в певних розділах цієї книги, іноді саме існування цих наслідків оскаржується. Нинішнім прикладом є *зміна клімату*: Хоча переважна більшість вчених-кліматологів стверджують, що зміни клімату (зміни клімату Землі через накопичення парникових газів в атмосфері) є реальними і серйозними, менше двох третин американців (64 відсотки) в опитуванні 2011 року заявили вони «думають, що глобальне потепління відбувається»

Цей тип суперечок вказує на суб'єктивну складову визначення соціальних проблем: Повинно існувати уявлення про те, що умова чи поведінка потрібно вирішити, щоб вона вважалася соціальною проблемою. Цей компонент лежить в основі соціального конструкціоністського погляду на соціальні проблеми (Rubington & Weinberg, 2010).

У цій точці зору існує багато типів негативних умов та поведінки. Багато них вважаються досить негативними, щоб набутися статусу соціальної проблеми; деякі не отримують цього розгляду і, таким чином, не стають соціальною проблемою; а деякі вважаються соціальною проблемою лише в тому випадку, якщо громадяни, політики чи інші сторони звертають увагу на стан чи поведінку.» [3].

«Соціальні проблеми, на рішення яких направлена соціальна робота, можна класифікувати таким чином:

1. Індивідуальні, сімейні, організаційні проблеми.

Працюють з індивідом, включаючи його слабке фізичне здоров'я і безпорадність, пригноблення, зовнішню непривабливість, самотність, соціальну ізоляцію і закінчуючи різними організаційними проблемами.

2. Соціально-екологічні проблеми - охорона навколишнього середовища, забруднення великих промислових центрів, екологічні катастрофи.

3. Соціально-економічні проблеми. У ході становлення держави, здійснення реформ в Україні 60% населення виявилось за межею бідності. Такі соціальні наслідки економічних реформ на сучасному етапі актуалізують соціальну роботу.

4. Проблеми соціальної стратифікації.

Соціальне розшарування, нерівність в суспільстві веде до розділення суспільства на "вищі" і "нижчі" класи і верстви, до економічної експлуатації, технократичної маніпуляції.

5. Проблеми поведінкового функціонування індивідів, груп, спільностей - аспекти девіантної поведінки, соціальних відхилень, наркоманії, алкоголізму, соціальної аномалії і т. д.

6. Проблеми символізування і моделювання світу і людей в ньому.

Вони можуть виражатися в неадекватних формах, недоліку честі і моралі, високій самоповазі, недосяжних життєвих цілях, а звідси - у відчуженні, соціальних забобонах, в антилюдських цінностях.

7. Проблеми комунікації, інформаційного забезпечення, а також проблеми нормативних оцінок і пізнавальних здібностей

8. Проблеми структур влади - від них, їх дії, програм залежить соціальна напруженість і стабільність в суспільстві, від їх режиму (тоталітарності, демократії або авторитарності) - соціальна активність населення» [2].

1.2. Особливості зображення соціальних проблем у творах сучасних українських авторів

Соціальні проблеми в сучасній українській літературі часто займають центральне місце, відображаючи реалії та виклики, з якими стикається українське суспільство. Розглянемо кілька ключових моментів, які характеризують зображення соціальних проблем у творах сучасних українських авторів:

1. Війна та її наслідки

Багато українських авторів звертаються до теми війни на Сході України, конфлікту з Росією та його впливу на життя людей. Це включає опис травм, втрат, психологічних та соціальних наслідків для військових і цивільних осіб.

Приклади:

- Сергій Жадан у своїх творах часто торкається теми війни та її впливу на людину, наприклад, у романі "Інтернат".
- Андрій Курков у "Сірі бджоли" показує життя на лінії розмежування та виклики, з якими стикаються люди в зоні конфлікту.

2. Соціальна нерівність та економічні труднощі.

Сучасні українські автори досліджують проблеми бідності, безробіття, соціальної нерівності, міграції та пов'язаних з цим питань.

Приклади:

- Любо Дереш у своїх творах звертає увагу на проблеми молоді, соціальної нерівності та економічних труднощів.
- Наталка Сняданко у "Гербарій коханців" розповідає про соціальні виклики та адаптацію до змінних економічних умов.

3. Культурна ідентичність та мова

Проблеми культурної ідентичності, мовного питання та збереження культурних традицій також відображаються у сучасній українській літературі.

Приклади:

- Оксана Забужко у своїх творах часто порушує питання національної ідентичності, як у романі "Музей покинутих секретів".

- Юрій Андрухович у "Лексиконі інтимних міст" досліджує ідентичність через призму міст і культурних контекстів.

4. Корупція та політична нестабільність

Ці проблеми залишаються актуальними в українському суспільстві і знаходять своє відображення в літературі.

Приклади:

- Володимир Лис у "Столітті Якова" показує складну історію України через призму життя однієї людини, торкаючись питань корупції та політичної нестабільності.

- Андрій Любка в "Карбід" розповідає про корупцію та контрабанду на українському кордоні.

5. Еміграція та діаспора

Проблеми еміграції, пошук кращого життя за кордоном та виклики адаптації в нових умовах також часто висвітлюються.

Приклади:

- Софія Андрухович у "Фелікс Австрія" описує історію та особисті переживання, що переплітаються з еміграційними настроями.

- Ірена Карпа у "Добробут і благополуччя" зображує життя української діаспори у Франції, їхні виклики та соціальні проблеми.

З цієї інформації ми можемо побачити що сучасна українська література активно реагує на соціальні проблеми, намагаючись не лише відобразити їх, але й осмислити та знайти шляхи їх подолання. Це дозволяє читачам глибше розуміти реалії сьогодення та знаходити в літературі відгук на власні переживання і виклики.

РОЗДІЛ 2. ТВОРЧИСТЬ АНАСТАСІЇ НІКУЛІНОЇ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

2.1. Життєвий і творчий шлях Анастасії Нікуліної

Анастасія Олегівна Нікуліна — українська письменниця яка відома своїми романами в жанрах молодіжної літератури та фентезі. Її творчість отримала популярність завдяки емоційним та захоплюючим історіям, які часто торкаються важливих соціальних тем.

Народилася вона 23 вересня 1989 року у Львові. Відома як українська письменниця, сторітелерка, копірайтерка, інстаблогерка та книжкова оглядачка, авторка романів та коротких оповідань, які отримали визнання серед молодих читачів і літературних критиків.

Анастасія здобула вищу освіту у Львові. Закінчила університет ім. І. Франка спеціальність «Міжнародні відносини». Її літературна кар'єра почалася з публікації коротких текстів, які швидко здобули популярність серед читачів.

«З дитинства грає у футбол, постійно читає, веде блог в інстаграмі @innspirit. «П'ю зелений чай літрами. Обожаю подорожі, море, гори, грози, бургери, Pringles Original та шоколад "Milka", бо він завжди молочний, – розповідає Анастасія. – Феячу під настрій щось смачне на кухні (дуже смачне, дуже під настрій). Страшенно не люблю прибирання, хоча за знаком зодіаку Діви – мала би!»»[9]

Перші літературні спроби були короткими оповіданнями, які Анастасія публікувала в різних літературних журналах, її твори були опубліковані в збірках «Теплі історії про кохання», «Щастя у Віконці», «Львів. Смаколики. Різдво», «Львів. Вишні. Дощі», та онлайн-платформах. Дебютний роман Нікуліної, який приніс їй ширшу популярність, був опублікований у 2016 році. Перше оповідання з'явилося у збірці "Теплі історії про кохання" (2014) під псевдонімом Іва Шон. Власною точкою відліку письменниця вважає 2016 рік, коли отримала перемогу в Міжнародному конкурсі "Коронації слова" в

номінації "П'єси для дітей" з п'єсою для старшого шкільного віку "Завірюха".
цього ж році вступила до Львівського жіночого літературного клубу.

Анастасія Нікуліна — переможець премії "Еспreso. Вибір читачів 2019" категорії "Найкраща книжка для дітей і підлітків" за книжку "Згряя" (2018).

Нікуліна є співавторкою книги "Дім, у котрому заблукав час" (2017) разом із Вікторією Гранецькою та поеткою Мариною Однорог. А також у співавторстві з Олегом Бакуліним вийшли дві книжки "Все буде добре" (2018) "Більше нікому" (2020).

Перший великий успіх до письменниці прийшов після виходу її роману "Сіль для моря, або Білий Кит". Ця книга отримала схвальні відгуки як від читачів, так і від критиків. Роман був високо оцінений за свою глибоку емоційну складову, реалістичних персонажів і соціальну тематику. Також отримала нагород, рекомендована до включення в українську літературу в шкільній програмі. На цю книгу було поставлено виставу в Хмельницькому та Тернополі. Також сценарій за мотивами книги увійшов до переліку кінопроектів-переможців Одинадцятого конкурсного відбору Держкіно. Екранізовано у 2021 році режисеркою Сніжаною Гусаревич.

Важливим етапом у кар'єрі Анастасії Нікуліної стало її співробітництво з різними видавництвами, що дало їй можливість значно розширити аудиторію. Окрім написання книг, вона також активно бере участь у літературних фестивалях, зустрічах з читачами та інших заходах, присвячених популяризації сучасної української літератури.

Таким чином, початок кар'єри Анастасії Нікуліної можна охарактеризувати як поступовий, але стабільний шлях до визнання. Її твори вирізняються щирістю, глибокими темами та здатністю зачепити серце кожного читача.

2.2. Основні теми і мотиви у творчості Анастасії Нікуліної

В своїх книгах авторка завжди зачіпає теми, які можуть бути близькі читачам, та можливо навіть проживають моменти які описуються в них. Творчість саме цієї авторки вирізняється кількома основними темами та мотивами, серед яких першим є пошук себе та самоідентифікація.

Багато її творів зосереджуються на тому, як молоді люди шукають своє місце у світі, розкривають свої таланти та намагаються зрозуміти, ким вони є насправді. Цей мотив часто пов'язаний з підлітковими переживаннями, вибором життєвого шляху та визначенням особистих цінностей.

Також в її творах розкриваються соціальні проблеми, сімейні стосунки, дружба та кохання.

Нікуліна активно порушує питання, які хвилюють сучасне суспільство. Це може включати проблеми булінгу, соціальної нерівності, дискримінації та інші питання, з якими стикаються підлітки.

Значне місце у її книгах займають взаємини між батьками та дітьми. Нікуліна досліджує, як конфлікти поколінь, нерозуміння і підтримка у родині впливають на формування особистості та життєвий шлях героїв.

Дружба та романтичні стосунки є важливими темами у творах письменниці. Вона зображає, як вони можуть бути джерелом підтримки, розвитку, але також і викликів та конфліктів.

Анастасія приділяє багато уваги психологічним аспектам своїх персонажів. Вона детально описує їхні внутрішні переживання, страхи, радощі, прагнення та мрії.

У деяких її творах важливе місце займає тема мистецтва, музики, літератури. Вона показує, як творчість може стати способом вираження себе, засобом боротьби з внутрішніми проблемами та шляхом до самореалізації.

Враховуючи сучасний контекст, авторка звертає увагу на вплив соціальних мереж та технологій на життя підлітків. Вона досліджує як позитивні, так і негативні аспекти цього впливу.

Загалом, Анастасія Нікуліна створює яскраві, емоційно насичені історії, відображають реалії сучасного життя та проблеми, з якими стикаються молоді люди. Її твори вчать емпатії, розумінню та пошуку власного шляху.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РОМАНІВ «СІЛЬ ДЛЯ МОРЯ» ТА «Я ІДУ ШУКАТИ» АНАСТАСІЇ НІКУЛІНОЇ

3.1. Соціальні проблеми в романі «Сіль для моря»

Роман Анастасії Нікуліної «Сіль для моря або білий кит» торкається кількох важливих соціальних проблем. Ось саме їх перелік:

1. Булінг: У творі досліджуються різні форми булінгу, зокрема, психологічного і фізичного насильства серед підлітків. Показано, як це впливає на психічне та емоційне здоров'я жертв.
2. Сімейні проблеми: Авторка розкриває проблеми взаємин у сім'ї, конфлікти між батьками і дітьми, а також вплив цих конфліктів на розвиток особистості підлітків.
3. Соціальна ізоляція: Проблема відчуження та самотності підлітків, які не вписуються у суспільні норми або зазнають дискримінації.
4. Пошук ідентичності: Підлітковий період як час, коли молоді люди намагаються зрозуміти, хто вони є і яке їхнє місце у світі. У романі показано складний процес самоідентифікації головних героїв.
5. Психічне здоров'я: Питання депресії, тривожності, суїцидальних думок та загалом психічного здоров'я підлітків також є важливими темами твору.
6. Вплив соціальних мереж: Авторка досліджує роль і вплив соціальних мереж на життя сучасних підлітків, зокрема, як вони можуть стати засобом булінгу або платформою для самовираження.

Роман Анастасії Нікуліної акцентує увагу на цих проблемах, сприяючи їх усвідомленню та розумінню серед читачів.

3.1.1. Аналіз головних персонажів і їх взаємовідносин

Головним персонажем в книзі «Сіль для моря» Анастасії Нікуліної є чотирнадцятирічна дівчинка Ліза, яка не може знайти спільну мову ні з батьками, ні з своїми однокласниками, і єдиний кому вона довіряє є її друг по листуванню з ніком «Білий кит».

«Ліза, руденька 14-річна дівчина, живе разом з батьками в містечку Туманівка, на березі Чорного моря і навчається в місцевій школі. Вона спокійна й відлюдькувата, не має друзів і часто свариться з батьками. Ліза дуже любить читати й просто обожноє ходити до моря. Вона не була хулорлявою, тому в школі з неї завжди знущалися.

Лізі ходила до школи різними дорогами, щоб не зустрітись з однокласниками. У школі вона ні з ким не спілкувалася. Навчання йшло не дуже добре. І, аби якось втекти від гнітючої реальності, дівчина часто сиділа соціальних мережах. У соцмережі Ліза вже давно спілкувалася з користувачем під іменем Білий Кит. Вона завжди розповідала йому про свої проблеми, той завжди її заспокоював і втішав.

У школі дівчина не мала друзів і ні з ким там не спілкувалася, після занять старалася швидко повернутися додому, щоб не терпіти знущань. Найбільше дівчина зазнавала їх з боку однієї групи однокласників: Марини, Юлі й Сашка. Одного разу Ліза поверталася додому після школи, цього дня йшов дощ, тому всюди ще стояли калюжі. Біля майданчику на неї напади однокласники, побили і кинули в калюжу.

Коли Лізі прийшла додому, то побачила, що на ноутбук їй прийшли нові повідомлення від Білого Кита. Він, як і завжди, запитав, як у дівчини справи і як пройшов день. Вона відповіла, що цей день був дійсно паршивий.

Наступного дня дівчина почувалася дуже погано через нещодавні події. І спокій вона завжди знаходила лише на скелях Тридиву біля моря. Це було її місце спокою. Прибігши до цього місця вона побачила там жінку в інвалідному візку. Хоча до того часу біля цих скель ніколи нікого не було, крім

самої Лізи. Школярка підійшла до незнайомки й засипала її питаннями. Лізі було цікаво, як звати жінку, звідки вона й що тут робить. Жінка зауважила, що оскільки це місце спокою, то розмову варто вести спокійніше і не засипати її питаннями. Вони познайомилися, виявляється її звуть Анною.

Після зустрічі з жінкою швидко пролетів цілий тиждень. Вперше за цей час до Лізи написав Білий Кит. Він розповідав, що вони довго не спілкувалися йому дуже самотньо. Ліза написала йому, що дуже хоче, щоб він її поцілував. Кит вийшов з мережі. Наступного дня Ліза була дуже засмучена.

Зранку замість того, щоб піти до школи, побігла до Тридиву. Там не було Анни, проте був якийсь не знайомий чоловік. Він спитав Лізу, що їй тут потрібно, через це дівчина почала з ним сперечатися, що це її місце спокою, а не його. Він сказав, що прийшов сюди з посланням для Лізи, сказав, що Ліза познайомила з Анною. Зараз жінка лікується недалеко звідси в оздоровниці. Анна колись скинулася з цих скель, саме тому зараз в інвалідному візку. Ліза поцікавилася звідки чоловік так багато знає про Анну. Він відповів, що просто знає і пішов.

Через кілька днів до Лізи написав Білий Кит. У своєму повідомленні він вибачився за те, що довго не відповідав, адже він не боявся того, що написала дівчина, а просто не знав, що відповісти. Він їй надіслав фотографію талісману, який завжди його оберігав, і Кит дуже б хотів, щоб він оберігав і її. Талісман мав вигляд брелка: металевий футбольний м'яч, причеплений до срібного ланцюжка.

Одного дня Ліза, повертаючись зі школи, йшла попри футбольне поле. Дівчина зупинилася, щоб подивитися, як грають хлопці, бо побачила там Максима. Саша копнув м'яча, той відбився від штанги і докотився до Лізи. До дівчини підійшов Максим і запропонував їй кинути м'яч у баскетбольне кільце. Але дівчина ввічливо відмовила, сказавши, що їй час додому. Коли дівчина виходила з футбольного поля, то помітила, що біля виходу на землі лежить металевий футбольний м'яч, а поруч— срібний ланцюжок без застібки.

Ліза підняла його і роздивившись зрозуміла, що це точнісінько такий самий брелок, як і на фото. До неї підійшов Максим і запитав, де вона це знайшла. Дівчина від несподіванки злякалася, а хлопець вибачився за те, що її налякав. Ліза запитала, чи дійсно цей брелок належить йому, хлопець ствердно кивнув і дівчина простягнула його Максиму.

Хлопець сказав, що загубив його і до той знайшовся, бо це його талісман, який щоправда допомагав йому лише на футболі. І тоді дівчина витягнула з кишені свій талісман. Це був камінець у вигляді кита, щоправда він їй теж не завжди допомагав. Тоді Максим зробив Лізі комплімент сказавши, що в неї сонце у волоссі, адже дівчина була руденька. І раптом дівчину осяйнуло. Білий Кит нещодавно надіслав їй фото такого ж талісману, як і в Максима і він завжди називав її сонячною. «То, може, Макс це і є Білий Кит?» [10].

3.1.2. Вплив соціального контексту на особисті драми героїв

Герої роману постійно стикаються з очікуваннями суспільства щодо їхньої поведінки, професійного вибору та особистого життя. Ці очікування часто обмежують їх свободу і змушують робити вибір, який не завжди відповідає їхнім власним бажанням.

Соціальний контекст створює ситуації, де герої відчують себе ізольованими або, навпаки, змушені інтегруватися у середовище, яке їм не подобається. Відчуження від суспільства або необхідність пристосування до нього стає джерелом багатьох особистих суперечок.

Вплив родини та її традицій часто диктує героїням і героям їхні вчинки. Сімейний тиск або підтримка стають вирішальними у їхніх особистих драмах, впливаючи на вибір життєвого шляху та міжособистісних стосунків.

Культурні стереотипи проникають у життя героїв і визначають, як їх сприймають інші та як вони бачать самі себе. Стереотипи можуть обмежувати їхні можливості та формувати їхні життєві цілі.

У романі «Сіль для моря» Анастасії Нікуліної соціальний контекст грає ключову роль у формуванні особистих драм героїв. Він визначає їхні можливості, обмеження, психологічний стан та взаємини з оточуючими. Таким чином, авторка демонструє, наскільки важливо враховувати соціальний фон при аналізі поведінки та рішень літературних персонажів.

Анастасія Нікуліна використовує просту, але водночас глибоку мову, яка чудово передає внутрішні переживання героїв. Авторка майстерно створює атмосферу, що дозволяє зануритися у світ роману та відчути себе частиною історії. Опис природи, почуттів і думок героїв зроблені з такою чіткістю та детальністю, що вони залишаються у пам'яті надовго.

Однією з ключових тем роману є прийняття себе та інших такими, якими вони є. Книга піднімає питання толерантності, взаєморозуміння та підтримки, що є дуже актуальними в сучасному суспільстві. Крім того,

авторка торкається проблем екології та збереження природи, що додає твору додаткової глибини та значущості.

"Сіль для моря" Анастасії Нікуліної — це глибокий та зворушливий роман, який зачіпає важливі теми та змушує замислитися над багатьма аспектами життя. Це книга про дорослішання, прийняття себе та інших, про любов і дружбу, про важливість бути собою. Роман буде цікавий як підліткам, так і дорослим, адже кожен зможе знайти в ньому щось своє, важливе та близьке.

Головна героїня твору – Ліза, дівчинка якій здавалось що ніхто її не розуміє, і що єдиним виходом буде закритись в собі, та не обговорювати свої переживання ні з ким. Тому вона знайшла собі друга в інтернеті, думаючи що це її ровесник. І чим довше дівчинка з ним переписувалась, чим більше часу вона була об'єктом булінгу в школі, то більше в її голові було думок, про те, що в цьому світі вона лишня.

Та в її житті була Аня – жінка на візку, яка пережила те ж саме що і дівчинка, але вона вже не зможе повернути своє повноцінне життя назад, коли вона могла ходити. І вона показувала дівчинці що життя не є таким жахливим, як вона думала. Тут показано як людина може прив'язатись до зовсім незнайомої людини. Але чи це приведе до чогось хорошого, чи ні?

Також авторка підбирає влучні слова, для того щоб розкрити читачам всю суть книги. Щоб показати що вибачення відіграють важливу роль:

«- Іноді, щоб розплутати весь клубок, досить одного чарівного слова.

- Якого?

- Вибач».

3.2. Соціальні проблеми в романі «Я іду шукати»

Роман Анастасії Нікуліної в співавторстві з її найкращим другом Олегом Бакуліним "Я іду шукати" торкається багатьох соціальних проблем, актуальних для сучасного українського суспільства. Ось деякі з них:

1. Булінг та насильство: Однією з центральних тем роману є проблема булінгу в школі. Авторка показує, як знущання можуть мати руйнівний вплив на психіку підлітків, призводячи до депресії та навіть думок про самогубство.

2. Самотність та ізоляція: Головні герої роману часто відчують себе самотніми та ізольованими, навіть перебуваючи серед однолітків. Це може бути пов'язано з їхньою непристосованістю до соціальних норм або відсутністю підтримки з боку дорослих.

3. Проблеми сімейних відносин: У романі піднімаються питання складних стосунків між батьками та дітьми. Непорозуміння, конфлікти та брак підтримки з боку рідних можуть сильно впливати на емоційний стан підлітків.

4. Пошук себе та своєї ідентичності: Герої роману проходять через складний процес самопізнання та пошуку свого місця в світі. Це включає в себе питання статевої ідентичності, сексуальної орієнтації та власних життєвих цілей.

5. Дружба та зрада: У творі багато уваги приділяється темам дружби, довіри та зради. Авторка досліджує, як ці аспекти взаємодії можуть впливати на формування особистості та самооцінку підлітків.

6. Психологічні травми та їх наслідки: Роман демонструє, як психологічні травми, отримані в дитинстві або під час підліткового віку, можуть мати довготривалі наслідки та впливати на подальше життя людини.

7. Вплив соціальних мереж: Хоча ця тема не є центральною, в романі присутні елементи, що відображають вплив соціальних мереж на життя молоді, їхню самооцінку та відчуття реальності.

Ці соціальні проблеми роблять роман «Я іду шукати» важливим літературним твором для розуміння сучасних викликів, з якими стикаються підлітки, та сприяють обговоренню цих питань у суспільстві.

3.2.1. Аналіз головних персонажів і їх особистих драм

Головний герой - хлопець на ім'я Юлік, який збирається зустрітися з Миколаєм, щоб передати йому листа від своєї покійної матері. Це єдина мета, яка утримує його на ногах, і його пошук приводить героя до інших персонажів і історій. У романі показано як хлопчик не залишає своєї позиції не дивлячись на те, що він знаходиться в небезпеці. На його шляху йому трапляються різні друзі, які пропонують йому впоратись з проблемами, але в обмін на різні послуги.

Розкривається тема того, що краще перед тим як починати щось нове, гортати нову сторінку життя, варто продумати всі можливі зміни які відбуватимуться: «Нам варто було б краще все продумати»[5].

У романі Анастасії Нікуліної "Я іду шукати" головний персонаж проходить через ряд особистих драм, які розкриваються в ході сюжету. Роман охоплює теми пошуку себе, боротьби з внутрішніми демонами та прагнення до самореалізації. Ось кілька ключових аспектів, які характеризують її особисті драми:

Юлік переживає кризу ідентичності. Він шукає своє місце у світі та намагається зрозуміти, ким він є насправді. Цей пошук супроводжується постійними сумнівами і питаннями, які він ставить собі. Внутрішній конфлікт є центральним елементом її характеру і визначає її дії протягом роману.

Юлік має складні стосунки з людьми навколо нього. Його відносини з сім'єю, друзями часто напружені і неоднозначні. Ці взаємодії впливають на її емоційний стан і змушують її робити важливі життєві вибори.

Автор стикається з травматичними спогадами з минулого, які не дають йому спокою. Ці спогади є джерелом болю та страху, але водночас

мотивують її рухатися вперед і шукати способи їх подолати. Він змушений стикатися з ними, щоб звільнитися від їхнього впливу.

Протягом роману Юлік проходить через процес саморозвитку. Він намагається знайти нові способи самовираження і реалізації своїх талантів. Це прагнення до змін є рушійною силою його особистого зростання.

Юлік часто відчувається ізольованим, як фізично, так і емоційно. Це почуття ізоляції підсилює його внутрішні конфлікти і змушує шукати способи встановлення зв'язків з іншими людьми. Він прагне знайти підтримку і розуміння, але часто стикається з нерозумінням і самотністю. Коли він починає розповідати свою думку, його не вислуховують.

Ці елементи складають складний і багатошаровий образ Юліка, який проходить через значну особисту трансформацію. Його боротьба з внутрішніми і зовнішніми викликами робить його персонажем, з яким легко співпереживати, і який залишає глибокий емоційний відбиток у читачів.

3.2.2. Взаємодія особистих драм і соціальних проблем у сюжеті

У романі Анастасії Нікуліної «Я іду шукати» драми героїв тісно переплітаються з соціальними проблемами, створюючи багатогранний і реалістичний сюжет. Ця взаємодія підкреслює, як особисті трагедії можуть бути наслідком або відображенням ширших соціальних викликів, а також як соціальні проблеми можуть впливати на особисте життя героїв.

Головні герої стикаються з різними формами сімейних непорозумінь, включаючи проблеми з батьками, конфлікти між поколіннями та відсутність підтримки в кризових ситуаціях. Ці конфлікти підкреслюють важливість сімейної підтримки та її вплив на формування особистості.

Герої часто стикаються з пошуком власного «я», спробами знайти своє місце в світі та зрозуміти, хто вони є насправді. Ці особисті кризи часто відображають глибші соціальні проблеми, такі як дискримінація або відчуження.

У романі представлені ситуації, коли герої переживають важкі травми, як фізичні, так і емоційні. Ці переживання впливають на їхню поведінку та рішення, підкреслюючи необхідність психологічної допомоги та підтримки. Хлопчикові п'ятнадцять років, та в деяких ситуаціях він поводить себе як п'ятирічна дитина. Згодом буде зрозуміло що це дитяча травма, яка залишилась в нього від батьків-пиятиків.

Проблеми економічної нерівності в цій книзі також впливають на можливості героїв, їхні мрії та шляхи досягнення цілей. Вони змушені боротися з несправедливістю та шукати шляхи виживання в складних умовах.

Освітні проблеми, такі як недоступність якісної освіти або дискримінація у навчальних закладах, також займають важливе місце в романі. Це впливає на перспективи і майбутнє дітей.

Різні ситуації в книзі привертають увагу читача, адже кожен знайде близьку для себе частину.

Через ці взаємодії роман підкреслює, що особисті переживання не можуть бути повністю зрозумілими без урахування ширшого соціального контексту. Таким чином, «Я їду шукати» не лише розповідає про індивідуальні долі, але й критично аналізує суспільні проблеми, показуючи їх взаємозв'язок та взаємний вплив.

3.3. Аналіз літературних прийомів, використаних у романах

«Сіль для моря» та «Я іду шукати»

Аналіз літературних прийомів у романах «Сіль для моря» та «Я іду шукати» дозволяє виявити різноманітні стилістичні та художні засоби, які автори використовують для створення глибоких та емоційно насичених текстів.

«Сіль для моря»

Роман «Сіль для моря» відомий своїм використанням таких літературних прийомів:

1. Метафора та символіка:

- Сіль символізує біль, втрати, але також і очищення, зцілення.
- Море уособлює безмежність, глибину людських почуттів і переживань.

2. Інтертекстуальність:

- Посилання на інші літературні твори або історичні події, що збагачують текст та надають йому додаткового сенсу.

3. Характеризація персонажів:

- Глибокий психологічний портрет персонажів, що дозволяє читачеві зрозуміти їхні мотиви та внутрішні конфлікти.

4. Опис природи:

- Детальні описи природних ландшафтів, які часто відображають внутрішній стан героїв і слугують фоном для розвитку подій.

5. Використання діалектів та говірок:

- Мова персонажів інколи містить елементи діалектів, що додає реалізму та глибини.

«Я іду шукати»

Роман «Я іду шукати» також має свої особливості в використанні літературних прийомів:

1. Експериментальна структура:

- Використання нетрадиційних наративних структур, наприклад, фрагментарних оповідей або вставних новел, які створюють відчуття калейдоскопу подій і думок.

2. Інтертекстуальність:

- Посилання на культурні та літературні явища, які додають глибини тексту та викликають у читача додаткові асоціації.

3. Внутрішній монолог:

- Використання техніки внутрішнього монологу для вираження думок і почуттів персонажів, що робить їх більш близькими та зрозумілими для читача.

4. Символізм:

- Використання символів для передачі глибинних ідей, наприклад, символу дороги як пошуку сенсу життя.

5. Множинність перспектив:

- Використання різних точок зору для розкриття подій, що дозволяє створити багатовимірний погляд на ситуацію та персонажів.

Обидва романи демонструють багатство літературних прийомів, що дозволяє авторам глибоко досліджувати теми людських переживань, пошуку себе та взаємодії з навколишнім світом.

ВИСНОВОК

Робота над книгами «Сіль для моря» та «Я іду шукати» дозволила зробити декілька важливих висновків щодо творчості Анастасії Нікуліної та її внеску сучасну українську літературу.

Перш за все, було виявлено, що письменниця використовує особисті драми своїх персонажів як засіб для висвітлення гострих соціальних проблем.

романах «Сіль для моря» та «Я іду шукати» авторка піднімає такі важливі питання, як булінг, психологічні травми, сімейні конфлікти та пошук власного "я". Особисті переживання героїв допомагають читачам глибше зрозуміти сутність цих проблем і відчуті їхню актуальність.

По-друге, аналіз стилістичних та наративних особливостей творчості Нікуліної показав, що вона майстерно поєднує реалістичні та символічні елементи. Це дозволяє не тільки створювати живі й переконливі образи, але й робить її твори багат шаровими та насиченими змістом. Зокрема, символічні деталі і образи у романах допомагають глибше розкрити внутрішній світ персонажів та їхні емоційні стани.

Третім важливим висновком є те, що твори Нікуліної мають потужний емоційний вплив на читача. Вона використовує яскраві, емоційно заряджені сцени, які сприяють співпереживанню та глибшому розумінню проблем, з якими стикаються її герої. Цей аспект творчості особливо важливий для залучення молодшої аудиторії, яка є основною цільовою групою авторки.

Крім того, дослідження показало, що Анастасія Нікуліна активно звертається до тем, які є близькими та зрозумілими сучасному читачу. Її романи відображають реалії сучасного суспільства, що робить їх надзвичайно актуальними. Вона не тільки привертає увагу до соціальних проблем, але й пропонує шляхи їх розв'язання через особистий досвід і трансформацію своїх персонажів.

Таким чином, можна зробити висновок, що творчість Анастасії Нікуліної значущою і цінною для сучасної української літератури. Її романи не лише

розважають, але й виховують, спонукають до роздумів і обговорень важливих соціальних питань. Дослідження підтвердило, що особисті драми в її творчості ефективним інструментом для висвітлення соціальних проблем та сприяють більш глибокому їхньому розумінню читачами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія видавничої справи, В. П. Ткаченко, І. Б. Чеботарьова, П. О. Киричок, З. В. Григорова. – Х.: ХНУРЕ, 2008. – 320 с.
2. Класифікація соціальних проблем: веб-сайт. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/4289/114/> (дата звернення: 21.04.2024).
3. Класифікація соціальних проблем: веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/30001/> (дата звернення: 21.04.2024).
4. Лауреатка «Коронації слова» привезла у Тернопіль нову книгу (фоторепортаж): веб-сайт. URL: https://teren.in.ua/news/laureatka-koronatsiyi-slova-pryvezla-u-ternopil-novu-knygu-fotoreportazh_188429.html (дата звернення: 16.05.2024).
5. Нікуліна А., Бакулін О. Я іду шукати. Харків : Віват, 2022. 446 с.
6. Нікуліна Анастасія: веб-сайт. URL: <https://www.barabooka.com.ua/nikulina-anastasija/> (дата звернення: 21.05.2024).
7. Нікуліна А. Сіль для моря, або Білий Кит. Харків : Віват, 2017. 224 с.
8. Нікуліна Анастасія Олегівна: веб-сайт. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=21041> (дата звернення: 20.05.2024).
9. Підлітковий булінг, паркур та магія: неймовірні історії Анастасії Нікуліної: веб-сайт. URL: <https://4mama.ua/life/lifestyle/12459-pidlitkoviy-buling-parkur-ta-magiya-neymovirni-syuzheti-anastasii-nikulinoi> (дата звернення: 20.05.2024).
10. Про книжку «Я іду шукати»: веб-сайт. URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-ukrayinska-proza/ya-idu-shukaty/> (дата звернення: 16.05.2024).
11. Сіль для моря, або білий кит: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%96%D0%BB%D1%8C_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%8F_%D0%

B0%D0%B1%D0%BE_%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%B8%D0%B9_
%D0%BA%D0%B8%D1%82 (дата звернення: 05.06.2024).

12. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця – К.: Наша культура і наука, 2006.

13.1.1. Що таке соціальна проблема?: веб-сайт. URL:
https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0%3F (дата звернення: 21.04.2024).

ДОДАТКИ

Рис.І. Анастасія Нікуліна

Рис.ІІ. Анастасія Нікуліна та її
дебютний роман

Рис.III. Анастасія Нікуліна та Олег Бакулін

*Ця книжка не залишить вас байдужими.
Ви зрозумієте, що коли кити викидаються на берег –
це геть не романтично, і це не поклик природи, а неминуча смерть.
А до чого тут сіль для моря? Прочитайте роман, і це вас здивує.*

Дара КОРНІЙ, письменниця

*Дорослішати непросто. Немає, напевно, жодного, хто б пройшов
легко цим шляхом. У кожного своя історія самопізнання і знайомства
зі світом. Чи зуміє героїня розібратися у віртуальному плетиві,
яке просочилося в її життя, мов сіль, розчинена в морській воді?*

Тетяна БЕЛІМОВА, письменниця

Рис.IV. Відгук на книгу «Сіль для моря або білий кит»

Відгуки ¹

Христина Тильчик

29.01.2024 в 14:14 ★★★★★

Книга Анастасії Нікуліної, не залишить байдужим читача. Вона написана спираючись на реальні події які відбувались в інтернеті з дітьми. В цій невеликій книзі на 224 сторінки зображено багато соціальних проблем, які відбуваються в нашому сучасному світі. Неприйняття головної героїні в школі, знущання над нею у школі та нове різке виховання батьків, яке ще більше засмучує головну героїню. Саме головне в книзі це "Кит". Він показує того хто підтримує та любить, він та людина яка нібито така як гг. Зустріч гг з жінкою у візку, яка допомагає в своїй мірі теж але не настільки щоб відвернути дівчинку від скоєння самогубства. Смерть ще іншої дівчини від дурної гри - теж є ключовим моментом. Щоб знати що було далі треба дочитати книгу до кінця. Авторці вдалось написати цікаву історію яка охоплює проблему сучасних дітей і щоб трішки доброти теж було.

↳ Відповісти

Рис.V. Відгук на книгу «Сіль для моря або білий кит»